

Lapin Yliopisto
Oikeustieteiden tiedekunta
Prosessioikeus

PROSESSIOIKEUS II (OAIT1104)

Tentti 20.2.2015

Tentissä jaetaan ensin oikeustapauskysymykset eli kysymykset 1 - 3, joiden ratkaisemisessa saa käyttää lakikirjaa. Noin klo 12.30 kerätään lakikirjat pois ja samalla jaetaan kysymykset 4 - 6. Tämän jälkeen voi vielä vastata oikeustapauskysymyksiin ilman lakikirjan apua.

HUOM! Vastaukset tehtäviin kirjoitetaan eri vastauspaperille. Vastaajan nimi jokaiseen paperiin.

Oikeustapaus 1 (10 p.)

A Oy vaati käräjäoikeudessa, että B tuomitaan rangaistukseen törkeästä petoksesta ja veloitetaan suorittamaan yhtiölle vahingonkorvausta. Käräjäoikeus hylkäsi syytteen ja korvausvaatimuksen.

Tämän jälkeen A Oy valitti hovioikeuteen uudistaen käräjäoikeudessa esittämänsä vaatimukset. Hovioikeudessa yhtiö vaati pääkäsitteilyn toimittamista haluten kuulustella B:tä todistelutarkoituksessa.

Vastauksessaan A Oy:n valitukseen B vastusti pääkäsitteilyn toimittamista ja esitti uutena kirjallisena todisteena asianajaja C:n kirjeen B:n asiamiehelle. B:n konkurssipesä yhtyi B:n vastaukseen.

Hovioikeus on lähetti B:n vastauksen, jonka liitteenä oli sanottu uusi todiste, A Oy:lle tiedoksi 5.12.2013. Kirje oli otsikoitu "vastauksen tiedottaminen" ja siihen oli merkitty "oheisena lähetetään tiedoksenne B:n vastaus". Kirjeessä lausuttiin lisäksi: "Jos vastauksessa on vaadittu korvausta vastauksenantajan hovioikeuskuluista, voitte halutessanne antaa niiden korvaamista koskevan lausuman". Hovioikeus on lähettänyt B:n konkurssipesän vastauksen A Oy:lle vastaavalla tavalla 15.1.2014.

Asian ratkaistessaan hovioikeus hylkäsi ensiksi pääkäsitteilyn toimittamista koskevan pyynnön. Pääasiassa hovioikeus totesi ottaneensa vastaan B:n nimeämän uuden todisteen ja hylännyt A Oy:n valituksen pysyttäen käräjäoikeuden tuomion.

KYSYMYS:

Vastaa perustellen merkitykselliset oikeusohjeet ja -periaatteet mainiten, onko hovioikeus menetellyt virheellisesti lähettäessään uuden todisteen ainoastaan tiedoksi yhtiölle pyytämättä sitä erikseen lausumaan sen merkityksestä asiassa ja varaamatta sille tilaisuutta esittää mahdollista vastanäyttöä uuden todisteen johdosta.

Oikeustapaus 2. (10 p.)

Käräjäoikeus on tuominnut A:n 4.7.2012 tehdystä törkeästä pahoinpitelystä (syytekohta 1), 13.10.2012 tehdystä moottoriajoneuvon käyttövarkaudesta (syytekohta 2), 9.11.2012 tehdystä huumausaineen käyttör rikoksesta (syytekohta 3) sekä 10.11.2012 tehdyistä rattijuopumuksesta, kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta, väärän henkilötiedon antamisesta, murtovälineen hallussapidosta ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta (syytekohdat 4 - 8) yhteiseen 1 vuoden 2 kuukauden vankeusrangaistukseen sekä suorittamaan vahingonkorvauksia kohtien 1 ja 2 asianomistajille.

Syytekohtassa 1 A:n syyksi luettiin, että hän oli Tampereella tehnyt ruumiillista väkivaltaa B:lle tämän asunnossa aluksi kuristamalla tätä ja työntämällä sormensa tämän silmään sekä edelleen B:n kaaduttua lattialle vahingoittanut keittiöveitsellä tätä vatsan alueelle ja oikeaan reiteen. Tämän jälkeen A oli jatkanut pahoinpitelyä pistämällä B:tä ruuvimeisselillä reiteen ja lapaluun kohdalle. Käräjäoikeus ei pitänyt uskottavana A:n kertomusta siitä, että asianomistajan vammat olisivat A:n väittämin tavoin syntyneet kamppailutilanteessa tai että käsillä olisi ollut hätävarjelutilanne. B:n kertomusta siitä, että A oli aiheuttanut hänen vammansa, pidettiin uskottavana vammojen laatuun ja kirjallisena todisteena esitettyyn lääkärintilausuntoon nähden.

Syytekohtassa 2 A:n katsottiin ottaneen luvattomasti käyttöönsä C:n omistaman mopon ja käyttäneen mopoa luvattomasti kuljettamalla sitä yleisillä teillä. Tapauksen olosuhteisiin nähden käräjäoikeus ei pitänyt A:n kertomusta siitä, että hän olisi ostanut mopon tuntemattomalta mieheltä, uskottavana.

A valitti hovioikeuteen ja vaati, että syyte kohtassa 1 hylätään ja hänet vapautetaan tältä osin tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta. Toissijaisesti A vaati, että syyksilukeminen lievennetään pahoinpitelyksi ja että hänet vapautetaan korvausvelvollisuudesta kärsimyskorvauksen osalta. Lisäksi A vaati, että kohdan 2 syyte hylätään ja hänet vapautetaan tältä osin tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta. Vielä A vaati, että yhteistä vankeusrangaistusta ainakin alennetaan.

A pyysi, että hovioikeudessa toimitetaan pääkäsittely, koska se oli tarpeen näytön uudelleen arvioimiseksi. A katsoi, että käräjäoikeus oli arvioinut asian ja siinä esitetyn näytön väärin ja päätynt virheelliseen lopputulokseen. A nimesi pääkäsittelyssä kuultavaksi itsensä todistusteemana tapahtumien kulku ja hänen menettelynsä syytekohtassa 1 sekä mopon ostaminen syytekohtassa 2.

Perusteinaan A lausui 1 kohdan osalta, että hän ei ollut tahallisesti lyönyt B:tä eikä ollut aiheuttanut tämän reiden vammoja. Kysymyksessä oli ollut hätävarjelutilanne. Teko täytti enintään pahoinpitelyn tunnusmerkistön, koska vammat eivät olleet vaikeita tai hengenvaarallisia eikä teko ollut ollut erityisen raaka tai julma.

A katsoi syytekohtan 2 osalta, ettei teon tunnusmerkistö täyty. Hän ei ollut anastanut mopoa, eikä sellaisesta ollut esitetty mitään näyttöä, vaan oli ostanut sen.

A on vielä katsonut, että käräjäoikeuden tuomitsema rangaistus oli liian ankara yleiseen oikeuskäytäntöön, hänen syyllisyyteensä sekä tekojen vahingollisuuteen ja vaarallisuuteen nähden.

Myös syyttäjä valitti hovioikeuteen ja vaati, että A:lle tuomittu vankeusrangaistus korotetaan 2 vuodeksi 7 kuukaudeksi. Syyttäjä lausui perusteinaan, että törkeän pahoinpitelyn tekotapa osoitti erityistä vahingoittamistarkoitusta. Tuomittu rangaistus ei ollut oikeudenmukaisessa suhteessa erityisesti rikoksen vahingollisuuteen ja vaarallisuuteen, teon vaikuttimiin sekä rikoksesta ilmenevään muuhun tekijän syyllisyyteen nähden.

Syyttäjän valitukseen antamassaan vastauksessa A ei ole ottanut millään tavalla kantaa pääkäsitteilyn tarpeeseen syyttäjän esittämän rangaistuksen korottamisvaatimuksen johdosta.

Hovioikeus hylkäsi pääkäsitteilyn toimittamista koskevan pyynnön. Hovioikeus ei muuttanut käräjäoikeuden tuomiota syyksilukemisen osalta. Hovioikeus korotti A:lle tuomitun yhteisen vankeusrangaistuksen 2 vuodeksi. Hovioikeus katsoi syytekohtassa 1 tarkoitetulla rikoksella aiheutettuihin vammoihin viitaten, että rikoksen vaarallisuus ja mainitusta rikoksesta ilmenevä A:n syyllisyys edellyttivät yhteisen rangaistuksen korottamista.

KYSYMYS:

Vastaa perustellen ja merkitykselliset oikeusohjeet mainiten, olisiko hovioikeuden tullut järjestää asiassa pääkäsitteily.

Aineelliseen rikosoikeuteen liittyviä kysymyksiä vastauksessa ei tarvitse pohtia.

Oikeustapaus 3. (10 p.)

Kaino Kantaja nosti kanteen Väinämö Vastaajaa vastaan, koska Vastaajan keväällä 2014 Kantajalle myymästä kesämökistä on löytynyt laaja homevaurio. Kantaja on saanut mökillä ollessaan omituisia oireita, kuten nuhaa ja kurkkukipua. Kantaja teetätti mökillä kuntoarvion. Sen tulos oli masentava: huonosti tehdyn katon uudelleen huopaamisen vuoksi sadevettä oli valunut katon välipohjaan, josta kosteus ja home olivat levinneet seinien eristeenä olevaan pellavakuituun ja saastuttaneet homekasvustolla kaiken ulkoseiniä ja lattiaa lukuun ottamatta. Edessä oli suuri remontti.

Kantaja oli yrittänyt sopia Vastaajan kanssa kauppahinnan alennuksesta – tuloksetta. Vastaaja oli kiistänyt kaiken vastuunsa ja väittänyt, että syy on Kantajan, koska Kantaja ei ole pitänyt päällä riittävän korkeaa peruslämpöä talven aikana ja on lämmittänyt mökkiä takalla silloin, kun oli ollut paikalla. Säästö lämmityskuluissa tulee nyt maksamaan Kantajalle ison summan.

Kantaja teetätti perusteellisen remontin, jotta estäisi homeen leviämisen lattiaan. Remontin loppuhinnaksi tuli 38.000 euroa.

Kun Vastaaja ei suostunut maksamaan korjauskuluja Kantajalle, Kantaja jätti Lapin käräjäoikeuteen haastehakemuksen, jossa vaati, että Vastaaja veloitetaan maksamaan Kantajalle 38 000 euroa korkoineen ja oikeudenkäyntikulut. Vastaaja kiisti, että mökissä olisi ollut myyntitihetkellä vikaa ja väitti, että Kantaja oli itse aiheuttanut kosteuden kertymisen rakenteisiin jättämällä mökin ilman riittävän korkeaa lämpöä. Sitä paitsi remontti oli ollut aivan liian laaja ja sisältänyt alkuperäistä kalliimpia materiaaleja, kuten seiniin kipsilevyn sijasta mäntypaneelia. Vastaaja vaati Kantajaa korvaamaan oikeudenkäyntikulunsa.

Asiaa käsiteltiin suullisessa valmisteluistunnossa helmikuussa 2014. Paikalla olivat Kantaja avustajanaan asianajaja Jalmari Jura ja Vastaaja avustajanaan oikeustieteen maisteri Amanda Artikla. Asia käsiteltiin yhden tuomarin kokoonpanossa, käräjätuomari Tellervo Tuomarilan johdolla.

Anna perusteltu vastaus seuraaviin kysymyksiin:

- a) Onko kanne vireillä oikeassa käräjäoikeudessa? Mökki sijaitsee Keski-Suomen käräjäoikeuden tuomiopiirissä. Vastaajan kotipaikka on Rovaniemi, joka kuuluu Lapin käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Kantajan kotipaikka on Helsinki, joka kuuluu Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiiriin.
- b) Onko asiassa mahdollista käynnistää tuomioistuinsovittelu – jos on, millä edellytyksillä ja kuka toimii sovittelijana?
- c) Onko OTM Amanda Artikla kelpoinen avustamaan Vastaajaa?

Mennäänpä tuleviin tapahtumiin:

- d) Käräjäoikeus tuomitsee huhtikuussa 2015 pääkäsittelyssä Vastaajan maksamaan Kantajalle kauppahinnanalennuksena 27 000 euroa. Kantaja hakee toukokuussa 2015 muutosta hovioikeudesta ja – tullen hieman vastaan vaatimuksissaan – vaatii, että hovioikeus velvoittaa Vastaajan maksamaan Kantajalle 36 000 euroa. Tarvitseeko Kantaja jatkokäsittelyluvan?
- e) Voiko Kantaja vaatia lisää korvausta 3 500 euroa hovioikeudessa sillä perusteella, että lattiaan on jouduttu tekemään remontti, koska myös lattiassa on havaittu hometta toukokuun alussa 2015?

Anna kysymyksiin perusteltu vastaus sovellettava säännös asiakohdassa mainiten. Älä turhaan toista tehtävän tai pykälien tekstiä vaan sovelta säännöksiä tapauksen faktoihin ja ilmoita myös lopputulos.

Lapin Yliopisto
Oikeustieteiden tiedekunta
Prosessioikeus

PROSESSIOIKEUS II (OAIT1104)

Tentti 20.2.2015

Tehtävät 4 – 6 jaetaan tentissä n. klo 12.30.

Tehtävä 4. (8 p.)

Selosta pääpiirteissään, mitkä kysymykset on selvitettävä siviilijutun tuomioistuINVALMISTELUSSA? Vastaustila enintään 2 sivua. Vastaaminen keskiaukeamalle suositeltavaa.

Tehtävä 5. (12 p.)

Mainitse ylimääräisen muutoksenhaun lajit riita-asiassa. Selosta myös pääpiirteissään muutoksenhakulajeittain, millä edellytyksillä ylimääräiseen muutoksenhakuun on mahdollista turvautua riita-asiassa. Vastaustila enintään 2 sivua. Vastaaminen keskiaukeamalle suositeltavaa.

Tehtävä 6. Vastaustila yhteensä enintään 2 sivua. Vastaaminen keskiaukeamalle suositeltavaa.

- a) Tuomion oikaiseminen? (5 p)
- b) Tuomion täydentäminen? (5 p)

Lapin Yliopisto
Oikeustieteiden tiedekunta
Prosessioikeus

PROSESSIOIKEUS II (OAIT1104)

Tentti 4.5.2015

Tentissä jaetaan ensin oikeustapauskysymykset eli kysymykset 1 - 3, joiden ratkaisemisessa saa käyttää lakikirjaa. Noin klo 12.30 kerätään lakikirjat pois ja samalla jaetaan kysymykset 4 - 6. Tämän jälkeen voi vielä vastata oikeustapauskysymyksiin ilman lakikirjan apua.

HUOM! Vastaukset tehtäviin kirjoitetaan eri vastauspaperille. Vastaajan nimi jokaiseen paperiin.

1. Tehtävä (10 p.)

Arto T on ostettuaan Arvo ja Helvi A:lta 24.8.2008 asuinkiinteistön vaatinut 12.10.2010 nostamassaan kanteessa, että kauppa puretaan ja Arvo ja Helvi A velvoitetaan palauttamaan hänen maksamansa kauppahinta. Vaatimus on perustunut siihen, että kaupan kohteessa oli maakaaren 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettu olennainen laatuvirhe. Arto T on lisäksi vaatinut, että Arvo ja Helvi A velvoitetaan suorittamaan vahingonkorvauksena korvausta asumishaitasta ja asumisen estymisestä.

Käräjäoikeus on hylännyt tuomiollaan 21.7.2012 Arto T:n kanteen. Arto T on hakenut ratkaisuun muutosta ja Itä-Suomen hovioikeus on tuomiollaan 4.3.2014 Arto T:n valituksen hyläten pysyttänyt käräjäoikeuden tuomion. Hovioikeuden tuomio on tullut lainvoimaiseksi.

Arto T on tämän jälkeen vaatinut 25.5.2014 vireille tulleella uudella Arvo ja Helvi A:ta vastaan nostamallaan kanteella hinnanalennusta samojen kiinteistöllä sijaitsevan rakennuksen virheiden perusteella kuin aikaisemmassakin kanteessa.

KYSYMYS:

Vastaa perustellen merkitykselliset oikeusohjeet mainiten, estääkö Itä-Suomen hovioikeuden 4.3.2014 antama lainvoimainen tuomio Arto T:n uuden kanteen tutkimisen.

2. Tehtävä (10 p.)

Syyttäjä on vaatinut A:lle rangaistusta 19.10.2014 tehdystä varkaudesta. Syytteen mukaan A oli anastanut Joroisten Etappi Oy:n huoltoasemalta omaisuutta murtautumalla yksin myymälätiloihin ikkunan rikkomalla ja ottamalla myymälästä ainakin olutta, tupakkaa, sämpylöitä ja voileipiä.

Käräjäoikeus, jossa A on kiistänyt syytteen, on todennut, että huoltoasemalle oli murtauduttu kello 1.30 ja 2.17 välisenä aikana. Riidatonta oli, että rikotun ikkunan ikkunalaudalta sen ulkopuolelta ja muovinpalasta taltioiduista näytteistä oli voitu osoittaa verta ja A:han sopiva DNA-tunniste. Ikkunalaudalta tai muovinpalasta taltioitujen näytteiden laadusta ja tuoreudesta ei ollut esitetty yksityiskohtaista selvitystä. Myöskään muovinpalan löytymispaikkaa ei ollut selvitetty. Käräjäoikeus on katsonut, että kun A:n DNA-tunnisteeseen sopiva jälki oli löytynyt myymälän ulkopuolelta ikkunalaudalta rakennuksen julkisivun puolelta, asiassa oli jäänyt varteenotettava epäily A:n syyttömyydestä. Todistelu ei ollut osoittanut riittävällä varmuudella, että A olisi syytteessä mainitussa tilaisuudessa anastanut puheena olevalta huoltoasemalta omaisuutta murtautumalla itse myymälätiloihin ikkunan rikkomalla ja ottamalla myymälästä syytteessä mainittua omaisuutta. Käräjäoikeus on hylännyt syytteen.

Syyttäjä on valittanut hovioikeuteen ja vaatinut A:n tuomitsemista syytteen mukaisesti rangaistukseen varkaudesta. Syyttäjä ei ole tarkistanut syytettään miltään osin.

Hovioikeus on katsonut keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunnon perusteella näytetyksi, että A oli ollut huoltamon luona tapahtumayönä. Koska verijälkiä oli löytynyt ikkunan rikkomisesta syntyneistä lasinsirpaleista, on voitu päätellä, että A oli ollut paikalla ikkunan rikkomisen ja asianomistajan edustajan paikalle saapumisen välisenä suhteellisen lyhyenä aikana. Näin ollen se vaihtoehto, että A olisi liikkunut huoltamon luona sisään murtautumalla tapahtuneen varkauden jälkeen loukaten itseään lasin sirpaleisiin, oli epätodennäköinen. Hovioikeus on pitänyt todennäköisenä tapahtumainkulkuna sitä, että A oli satuttanut itsensä lasinsirpaleisiin rikkoessa ikkunaa yhdessä tekijäkumppaninsa kanssa. Vaikka A:n ei ollut näytetty käyneen sisällä huoltamossa, asiassa ei ollut jäänyt varteenotettavaa epäilyä siitä, etteikö A olisi ollut tekijäkumppanina osallinen tuntemattomaksi jääneen henkilön varkausrikoksessa. A oli näin ollen syyllistynyt siihen varkauteen, mistä hänelle oli vaadittu rangaistusta. Hovioikeus on tuominnut A:n varkaudesta.

KYSYMYS:

Vastaa perustellen ja relevantit oikeusohjeet mainiten, onko hovioikeus menetellyt asiassa voimassa olevan oikeuden mukaisesti. Näytön arviointiin ei tarvitse ottaa kantaa.

3. Tehtävä (10 p.)

Rovaniemellä asuva Staffan Puntti oli ostanut Treenaus Oy:tä kotiinsa juoksumaton, ylätaljan ja vatsaprässin yhteishintaan 2 500 euroa. Neljän kuukauden harjoittelun jälkeen Puntti huomasi, että juoksumaton sykemittari ei enää toiminut. Sen jälkeen, kun juoksumaton kaltevuuskulman säätö myös lakkasi toimimasta, Puntti otti yhteyttä Treenaus Oy:hyn ja vaati hinnan alennusta tai kaupan purkamista. Kun laitteiden takuu oli umpeutunut kuukausi aikaisemmin, ei Treenaus Oy katsonut olevansa enää millään tavalla vastuussa laitteista ja kieltäytyi edes keskustelemasta asiasta.

Sen jälkeen, kun vatsaprässin istuinpehmustuskin oli revennyt, oli Puntti sitä mieltä, että oli tullut ostaneeksi huonolaatuista tavaraa normaalituotteiden hinnalla. Tammikuussa 2015 Puntti nosti kanteen Treenaus Oy:tä vastaan Lapin kärjäoikeudessa Rovaniemellä. Kanteessaan Puntti vaati 1 500 euron hinnan alennusta korkoineen ja oikeudenkäyntikulujensa korvaamista korkoineen sillä perusteella, että kuntolaitteiden laatu oli ala-arvoinen. Treenaus Oy kiisti Puntin vaatimuksen vastauksessaan ja vaati puolestaan Punttia korvaamaan oikeudenkäyntikulunsa korkoineen myöhemmin esitettävän laskun mukaan. Treenaus Oy:n mukaan laitteet ovat normaalilaatua, mutta Puntin voimallisessa käsittelyssä mikään laite ei tulisi kestävänsä. Kotikäyttöön tarkoitettujen laitteiden ei ole samanlaisia kuin kaupallisissa kuntosaleissa käytössä olevat laitteet.

Valmisteluistunnossa helmikuussa 2015 Puntti vaati Treenaus Oy:ltä aikaisemman 1 500 euron lisäksi lisähinnanalennuksena 500 euroa korkoineen, koska ylätalja oli alkanut huojumaan. Treenaus Oy:n puolesta toimitusjohtaja Kuisma Kestilä vastusti tällaisen vaatimuksen esittämistä, koska haastehakemuksessa vaatimuksesta ei ollut mainintaa.

Kun sovintoon ei päästy valmistelussa, asia eteni pääkäsittelyyn, joka toimitettiin toukokuussa 2015. Siellä Puntti, itseään edustaen, vaati kaiken aikaisemmin vaatimansa lisäksi vahingonkorvausta Treenaus Oy:ltä 700 euroa korkoineen, koska ylätalja oli kaatunut Puntin päälle maaliskuussa 2015 ja aiheuttanut lievän aivotärähdyksen sekä ruhjeen olkapäähän. Treenaus Oy, nyt asiamiehenään asianajaja Petrus Pykäläinen, vastusti voimakkaasti sanakääntein sitä, että Puntti esittää koko ajan uusia vaatimuksia. Puntti oli sen sijaan sitä mieltä, että vaatimukset ovat aivan perusteltuja ja että asia on ratkaisukypsä.

Petrus Pykäläinen Treenaus Oy:n puolesta totesi, että vaatii oikeudenkäynnin keskeyttämistä, koska asia on vireillä Lapin kärjäoikeudessa, vaikka Treenaus Oy:n kotipaikka on Helsinki. Asia on siis vireillä väärässä paikassa ja Puntin tulee nostaa kanne Helsingin kärjäoikeudessa. Toimitusjohtaja Kuisma Kestilä ei maallikkona ollut osannut kiinnittää asiaan huomiota valmisteluistunnossa.

Olet kärjätuomari Tekla Tuomi. **Mitä ratkaisuja teet valmisteluistunnossa ja pääkäsittelyssä? Anna perusteltu vastaus soveltuvat lainkohdat asiayhteyksissään mainiten (asian materiaalista puolta eli sitä, oliko tavarassa virhe, ei tarvitse pohtia).**

Lapin Yliopisto
Oikeustieteiden tiedekunta
Prosessioikeus

PROSESSIOIKEUS II (OAIT1104)

Tentti 4.5.2015

Tehtävät 4 – 6 jaetaan tentissä n. klo 12.30.

4. Selosta perusteet, joiden mukaan tuomioistuimen on määrättävä rikoksesta epäillylle puolustaja viran puolesta. Selosta myös perusteet puolustajan määräämiselle epäillyn pyynnöstä. Selosta lisäksi puolustajaksi määrättävältä edellytettävä yleinen kelpoisuus pääpiirteissään. (10 p; vastaustila enintään 2 sivua; vastaaminen keskiaukeamalle suositeltavaa)

5. Oikeus kieltäytyä todistamasta ja todistajan vaitiolovelvollisuus. (10 p; vastaustila enintään 2 sivua; vastaaminen keskiaukeamalle suositeltavaa)

6. Rikosasiassa tuomitun vastuu oikeudenkäyntikustannuksista? (10 p; vastaustila enintään 2 sivua)